



**ABFs idéprogram**

**Gör en annan  
värld möjlig**

# Innehåll

|                                                                      |           |
|----------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>ABF – en föreningarnas förening, idérörelse och samhällsaktör</b> | <b>4</b>  |
| <b>ABFs grundsyner</b>                                               | <b>5</b>  |
| Människosyn                                                          | 5         |
| Demokratisyn                                                         | 6         |
| Folkrörelsesyn                                                       | 7         |
| Kultursyn                                                            | 8         |
| Kunskaps- och bildningssyn                                           | 9         |
| <b>ABFs utmaningar</b>                                               | <b>10</b> |
| Värna människovärdet                                                 | 10        |
| Motverka klassamhället                                               | 12        |
| Välkommen hit!                                                       | 13        |
| Stärk folkrörelserna                                                 | 14        |
| Utveckla demokratin                                                  | 15        |
| Välj solidaritet och hållbarhet                                      | 16        |
| <b>Ett idébärande ABF – förutsättningar för att lyckas</b>           | <b>17</b> |

Arbetarnas Bildningsförbund (ABF) vill genom en fri och frivillig bildningsverksamhet, grundad på jämlikhetens, solidaritetens och demokratins principer:

- främja, och själv delta i, en samhällsomdaning i överensstämmelse med arbetarrörelsens grundläggande värderingar;
- utbilda sina anslutna organisationers medlemmar för uppgifter i föreningsliv, arbetsliv och samhälle;
- samt skapa förutsättningar för delaktighet och valfrihet i utbildning och kulturliv för alla människor.





# ABF – en föreningarnas förening, idérörelse och samhällsaktör

**Arbetarnas Bildningsförbund** är en föreningarnas förening med rötter i arbetarrörelsen och Kooperationen. Grundarorganisationer vid ABFs bildande 1912 var Socialdemokraterna, Landsorganisationen och Kooperativa förbundet.

Idag är ABF en mångfald av stora och små föreningar, förenade av grundläggande värderingar om människovärde, jämlikhet, demokrati och rätten till lärande. ABFs engagemang sträcker sig från den enskilda människans vardag till ett gemensamt arbete för en hållbar värld.

ABF ser levande och lärande folkrörelser som grunden till en levande och vital demokrati. ABF är, och ska vara, en förändringskraft för ökad jämlikhet och en mer deltagande demokrati.

ABF har flera uppgifter. Vi är en bred folkbildningsorganisation, en radikal idérörelse och en självständig samhällsaktör. ABF är en gemensam mötesplats för medlems- och samverkande organisationer. Föreningarna är en ömsesidig resurs för varandra, samtidigt som ABF i sig är en gemensam pedagogisk resurs.

ABF strävar efter ett samhälle som bejakar alla människors lika rätt att vara olika. Ett samhälle där människovärdet är viktigare än marknadsvärdet och där demokratin är överordnad marknaden. Ett samhälle och en värld med en hållbar och solidarisk utveckling som kan möta dagens och framtidens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter.

Folkbildning är för ABF en idé om demokratiskt lärande och ett fritt kunskapssökande. Folkbildning ger människor kunskap och mod för att erövra makt och ta ansvar i såväl den egna vardagen som i samhället som helhet. Studier och kultur gör livet rikare och är samtidigt något som utvecklar hela samhället. Vi tror på folkbildningens möjligheter att utmana och vara en demokratisk förändringskraft.

ABFs idéprogram *Gör en annan värld möjlig!* är vår ideologiska kompass i vardagens folkbildningsarbete. En grund för planering och prioriteringar, studier och samtal, samt vår plattform för folkbildning om folkbildning. Idéprogrammet sätter vår folkbildningsidé, våra självständiga vägval och våra egna samhällsanalyser i centrum.

I vår tid väljer ABF att bygga vidare på idétraditionen av verksamhet inte bara för, utan genom folket. Vi gör det eftersom självbildningstanken är en progressiv, modern, demokratisk och väl fungerande idé. Vi är övertygade om att framtiden går att påverka och att en annan värld är möjlig.

# ABFs grundsyner

- Människosyn
- Demokratisyn
- Folkrörelsesyn
- Kultursyn
- Kunskaps- och bildningssyn

## Människosyn

**För ABF är människovärdet grunden.** Varje människa är en unik, tänkande och reflekterande individ. Varje människa har rätt till ett rikt och värdigt liv och att få växa utifrån sina egna behov och förutsättningar.

ABF bejakar alla människors lika rätt att vara olika. Människovärde ska gå före marknadsvärde, och demokratin ska vara överordnad marknaden. Övertygelsen om det lika och unika människovärdet ligger till grund för ABFs sätt att se på demokrati, lärande, folkbildning och folkrörelser.

ABF har en positiv människosyn. Vi tror på människors förmåga och vilja att utvecklas, påverka och ta ansvar. Vi ser människan som en social varelse som behöver mötet och samspelet med andra för att utvecklas och lära nytt.

Individen växer i mötet med andra. Solidaritet växer ur förståelsen att vi alla är beroende av varandra. Både samhället i stort och folkrörelser utvecklas bäst när självständiga individer samarbetar, möter varandra med respekt och ser olikheter som något som berikar.

ABF är en förändringskraft för ökad jämlikhet. Precis som Hjalmar Branting, en av arbetarrörelsens tidiga ledare, uttryckte sig i kampen mot samhällets orättvisor, fortsätter ABF att motverka de samhällsklyftor "... som hindrar människor från att förverkliga sina bästa stämningars längtan".

ABFs uppdrag handlar om människors frigörelse – som individer och som kollektiv.



## Demokratisyn

**ABFs demokratisyn bygger** vidare på vår övertygelse om det lika och unika människovärdet. Vi har en grundläggande tilltro till att människor vill påverka och ta ansvar även för det gemensamma. ABF vill att demokratis idéer ska prägla hela samhället. Vi vill förstärka och fördjupa demokratin på samhällslivets alla områden.

Alla människor ska ha lika möjligheter att påverka sin egen vardag och samhället som helhet. För att demokratis idé om en jämlik fördelning av makt ska fungera väl i praktiken, krävs ett arbete för jämlikhet på alla samhällsområden. ABF ser sociala, ekonomiska och kulturella klyftor som hinder för demokrati.

Vi gör demokrati tillsammans! Samtal och samarbete är demokratis livsnerv. Demokrati är ett uttryck för att vi människor är ömsesidigt beroende av varandra. I grunden är demokrati en överenskommelse om att hantera vägval och meningsmotsättningar tillsammans och i dialog.

ABF arbetar för en mer deltagande demokrati i samhälle och folkrörelser. En samtals- och deltagardemokrati som behöver sina medlemmar. Vi ser demokratin som en process och rörelseriktning, och därmed mycket mer än en metod för beslutsfattande och val av företrädare.

ABF arbetar för politiska processer som växer ur dialog, bildning och kunskap. Demokratiska processer och mötesplatser som välkomnar, lyfter fram och stärker människors deltagande.



## Folkrörelsesyn

**ABF ser levande och lärande folkrörelser** och föreningar som grunden för en levande och vital demokrati. Vi är själva som studieförbund en föreningarnas förening. ABF och många folkrörelser ger kraft åt lokalsamhället och mobiliserar människors inneboende resurser i stad, förort, tätort och på landsbygd.

Folkrörelser utgår från en samlande idé – de är idéburna. Folkrörelser och föreningar som vill förbättra och förändra samhället bygger sitt arbete på kunniga och aktiva medlemmar och sympatisörer. Det är självständiga, kunniga och medskapande medlemmar som ger föreningar styrka.

Människor och rörelser som vill påverka måste lägga stor vikt vid hur den egna rörelsen och den omgivande verkligheten förstås. En lärande folkrörelse uppmuntrar reflektion och lärande i hela organisationen. En självständig och levande folkrörelse får inte uppgifter tilldelade av andra, den tar sin roll och sina uppgifter.

ABF är en pedagogisk resurs för folkrörelseutveckling för föreningar, grupper och rörelser som delar värderingar om människovärde och jämlikhet. ABF är, nu som förr, en resurs för människor som vill organisera sig, värna sina intressen, förbättra och förändra samhället.

Sociala rörelser bygger på människor som fattar egna beslut och tar både eget och gemensamt ansvar. Kollektiv organisering står inte i motsats till starka individer. ABF vill stärka individen i kollektivet, och den solidariska tanken hos individen.



## Kultursyn

**ABFs kultursyn utgår från att kultur** har ett egenvärde för både individ och samhälle. Kulturen är en rättighet för individen samtidigt som den är en utvecklingskraft för och i hela samhället. Kulturen är en viktig del av folkbildningen. Många gånger är det inom kulturen vi hittar det nya, det som utmanar, vänder på perspektiv och ger nya insikter. Upplevelser och eget skapande ger människor möjligheter att förstå sig själva och andra.

ABF har en inkluderande kultursyn. Kultur är för oss inget snävt konstbegrepp. Kulturen lever hos alla människor som lajvar, läser tidningar och böcker, spelar och lyssnar på musik, målar och sjunger i kör, dansar, fotograferar, skriver eller ägnar sig åt annat skapande.

ABFs kulturverksamheter har två dimensioner. Den ena är att ge människor förutsättningar för eget skapande som gör dem till aktörer istället för enbart konsumenter. Den andra är att låta människor ta del av det redan skapade. I båda dessa dimensioner finns utrymme för ett möte mellan yrkesutövande kulturarbetare och folkbildningens deltagare. I det mötet kan nya kulturyttringar växa fram. Därför måste kulturen precis som folkbildningen och demokratin ha ett egenvärde och vara fri och självständig.

ABF är en lokal kulturbärare. Vi vill ge plats för fler skildringar om att vara människa i vår tid. Det egna skapandet ska kunna vara en språngbräda för att påverka och förändra. Så kan vi sätta fingret på vår samtid och glänta på dörren till framtiden.

I den skapande verksamheten möts det gamla och det nya, såväl uttryck och kulturer som generationer. Överallt i landet engagerar sig människor och föreningar för att levandegöra berättelser, kulturarv och hantverkstraditioner. Överallt i landet letar människor efter nya uttryck som svarar mot hur dåtiden, samtiden och framtiden ska gestaltas.

ABF ska bryta ojämlika kulturmönster. Vår verksamhet ska medverka till att öppna de världar som ibland kan verka stängda på grund av exempelvis könstillhörighet, språk eller funktionsnedsättning. Människor och grupper med olika livsstil och bakgrund ska kunna mötas. ABF bidrar till att utveckla det mångkulturella samhället genom att främja språklig och kulturell mångfald.

ABFs uppgift är att demokratisera kulturen och stärka kulturens roll i demokratin. Vi gör kulturen mer tillgänglig och jämlik. Med verksamhet i landets samtliga kommuner arbetar ABF för ett fritt och närvarande kulturliv. Tillsammans med våra medlemsorganisationer och andra samarbetspartners ska vi ge många människor fler möjligheter till både eget skapande och kulturupplevelser.





## Kunskaps- och bildningssyn

**ABFs kunskaps- och bildningssyn** handlar om alla människors rätt att få utveckla sig själva till något som inte är bestämt av andra eller på förhand givet. ABF anser att rätten till lärande handlar om människors möjligheter att leva ett rikt liv i en levande demokrati.

ABF har en bred syn på kunskap och lärande. Rätten till lärande handlar om både det livslånga och livsvida lärandet. Det livsvida lärandet betonar lärandets och bildningens många miljöer och situationer, inte bara formella utbildningssystem. Goda lärprocesser använder flera källor till kunskap och respekterar olika former av kunskap.

Deltagarnas fria och frivilliga medverkan är folkbildningens grund. Kunskapsutvecklingen bygger på människors egna erfarenheter. Nyfikenheten, frågandet, reflektandet och handlingen är viktiga steg i kunskapsprocessen. Deltagarna måste få tid att samtala, pröva och söka kunskap. Information blir till kunskap först när den har bearbetats. Bildning och kunskap skapas i mötet mellan olika erfarenheter, mellan det bekanta och obekanta.

Vår kunskaps- och bildningssyn är grunden för ABFs förhållningssätt till deltagare, ledare och lärprocesser.

ABFs bredd ger oss goda möjligheter att sprida vidare och sammanlänka kunskaper och berättelser som växer fram i enskilda verksamheter. Nya kunskaper och idéer som växer fram i en studiecirkel kan bli en del av ett större sammanhang. ABF vill förena vardagslärande och organiserat lärande i studiecirkelar, kulturprogram, projekt, utbildningar och all annan verksamhet. När praktiska och teoretiska kunskapstraditioner möts växer nya insikter fram. ABF ska både ta vara på och utmana vardagens erfarenheter och föreställningar.

ABF är en del av en folkbildningstradition som värderar människor och deras erfarenheter högt. Möjligheter att få sina reala kunskaper validerade och erkända är en viktig del av rätten till lärande. ABF ska arbeta för fler lärmiljöer i människors vardag.

Ett föränderligt samhälls- och arbetsliv och den digitala revolutionen gör det livslånga lärandet till en avgörande jämlikhets- och demokratifråga. Utöver studieförbundens och folkhögskolornas insatser är samhällets vuxenutbildning och en rättvist fördelad kompetensutveckling i arbetslivet viktiga redskap för att överbrygga kunskaps- och utbildningsklyftor. Vuxnas lärande är en rättighet som inte får reduceras till en vara på en kommersialiserad marknad. All vuxenutbildning ska bidra till att stärka demokratin och utveckla den enskilda människan, arbetslivet och samhället.

ABF ska fortsätta att utveckla bildnings- och utbildnings-verksamheter som stödjer människors förmåga att värdera information, se sammanhang, lära nytt och hantera nya situationer.

# ABFs utmaningar

- Värna människovärdet
- Motverka klassamhället
- Välkommen hit!
- Stärk folkrörelserna
- Utveckla demokratin
- Välj solidaritet och hållbarhet

## Värna människovärdet

**ABF bejakar alla människors lika rätt** att vara olika. Vårt folkbildningsarbete drivs av viljan att ge människor möjligheter att bilda och skapa sig själv. Vi värdesätter varje människas unika erfarenheter och kunskaper. Alla behöver vi, för att utvecklas, möta det obekanta och lära av varandra.

Vi lever i en tid av gränsöverskridande, inte bara geografiskt utan även kulturellt och socialt. Allt fler ifrågasätter sociala och kulturella normer och gränser. Traditionella tankemönster och strukturer är inte längre självklara. Genom att utmana fördomar, diskriminering och begränsande perspektiv är ABF en opinionsbildare och vägröjare för människors frigörelse. En normkritisk hållning behövs i den offentliga samhällsdebatten, men också hos oss själva inom folkrörelser och folkbildning.

Antirasism handlar i grunden om att vara för något. Att vara för ett samhälle som präglas av tolerans, framtidstro och respekt för mänskliga rättigheter. Rasistiska och främlingsfientliga strömningar undergräver social sammanhållning, människors trygghet och de demokratiska värderingar som lagt grunden till folkhemmet. Det gäller även exkludering där exempelvis bakgrund, hudfärg, namn och klädsel används för att skilja ut människor.

ABFs arbete för jämlikhet handlar om att ta mänskliga rättigheter på allvar. När samhället planeras utifrån alla sina invånares behov och förutsättningar så får vi ett inkluderande samhälle. Vi arbetar för en samhällsutveckling som förhindrar att människor och grupper ställs utanför, eller mot varandra. Tillgänglighet i bred mening ställer krav på samhället i stort, men också på ABFs egen verksamhet.



ABF stödjer rörelser för minoriteters lika demokratiska rättigheter och möjligheter. ABF ska tydligt markera mot odemokratiska, reaktionära och auktoritära rörelser som försöker begränsa människors livsval.

ABF bygger tillit och framtidstro. Vi är närvarande och skapar mötesplatser och verksamheter som bereder väg för samarbete, ömsesidigt lärande och gemenskap istället för främlingsrädsla och vanmakt. ABFs verksamhet ska medverka till ett samhälle utan diskriminering, rasism och förtryckande normer.



## Motverka klassamhället

**ABF folkbildar för jämlikhet och jämställdhet.** Sett utifrån ABFs grundsyn har samhällsutvecklingen på många områden gått åt fel håll de senaste decennierna. Människor och rörelser som vill förändra behöver förstå hur samhället fungerar för att göra sina prioriteringar och vägval.

Klasstillhörighet avgör fortfarande i stor utsträckning människors livsvillkor i vårt land. Inkomst-, hälso- och utbildningsklyftorna har vuxit. De ökade klyftorna i samhället har tillåtit rasism och främlingsfientlighet att slå rot och söndra tilliten mellan människor.

Allt fler stängs ute från trygga anställningar och ett tryggt boende. Arbetslivet har blivit mer lärorikt och utvecklande för många, medan det för andra råder ett motsatt förhållande. Många människor lever med en kronisk känsla av osäkerhet och med svaga sociala rättigheter. Växande klyftor gör även att den politiska demokratin i praktiken är ojämnt fördelad. Sverige är ett klassamhälle.

Många faktorer påverkar människors frihet oberoende av vilka de är som individer. Klass, kön, etnicitet, funktionsnedsättning, identitet, sexuell läggning och ålder är några. Kvinnor och män har olika tillgång till makt, resurser och inflytande. Kvinnor i LO-yrken står längst ner i klasstrappan med låga löner och dåliga arbetsvillkor. Dessutom står många kvinnor helt utanför arbetslivet. Feministisk analys hjälper oss att förstå patriarkala strukturer.

ABF riktar även ljuset mot andra maktordningar än klass och kön. Flera maktordningar lever sida vid sida, förstärker och kompletterar varandra. Maktordningar med inbyggd över- och underordning, med mekanismer som inkluderar eller exkluderar. Genom att använda ett antirasistiskt perspektiv kan vi se och agera mot strukturell rasism och diskriminering som drabbar människor utifrån rasistiska tankemönster.

### ABFs strategi har tre bärande delar

- **ABF ska synliggöra klassamhället** och hur det påverkar människors livsvillkor. ABF organiserar samtal och ömsesidigt lärande tillsammans med andra grupper och rörelser. ABF skapar rum för människors erfarenheter och berättelser. Vi ska med folkbildningens olika uttrycksformer medverka i kartläggningar av ojämlikhet och maktstrukturer.
- **ABF ska stärka samhörigheten** för alla med ett gemensamt intresse av ett solidariskt och jämlikt samhälle. Vår storlek och bredd ger oss goda förutsättningar. ABF bygger tillit mellan människor. Folkbildningsarbetet bidrar till att riva murar som okunskap och söndrad tillit reser.
- **ABF ska bedriva verksamhet** som överbryggar kunskaps- och utbildningsklyftor. ABF ska i samverkan och som självständig samhällsaktör vara en förändringskraft för ökad jämlikhet. En av ABFs främsta uppgifter är, nu som förr, att vara en resurs för människors egen organisering. ABF är närvarande där människor bor och verkar.

**ABFs folkbildningsarbete ska ge mest till dem som fått minst och står längst bort från makt och inflytande.**

## Välkommen hit!

**ABF ska medverka till samtal** om invandring och migration som sätter asylrätten i sitt sammanhang. Samtal som grundas på värderingar om människovärde och fakta motverkar myter och rädsla för det som känns främmande. ABF ska folkbilda om flyktingmottagandets historia och grunder.

Krig, fattigdom, miljökatastrofer och brist på framtidsutsikter tvingar miljoner människor på flykt. Under andra världskriget blev Sverige ett invandringsland, efter att i århundraden varit ett mycket fattigt utvandrarland. Sverige har sedan 1940-talet tagit emot stora flyktinggrupper. Denna tradition av solidaritet känner vi stolthet för. ABF ska i vår tid ta tillvara på människors solidaritet och engagemang för människor på flykt.

Invandringen har historiskt bidragit till Sveriges utveckling. Såväl människor på flykt som de som arbetskraftsinvandrat har på olika sätt bidragit till det Sverige vi har idag. I vår samtid förbättrar öppenhet för invandring förutsättningarna för kommuner och regioner att långsiktigt klara välfärden och behålla service, handel och infrastruktur.

Språk och arbete är två avgörande nycklar till integration i samhället. Här spelar ABF, tillsammans med medlems- och samverkansorganisationer, en viktig roll för att nycklarna till integration används på bästa sätt.

ABFs nätverk i civilsamhället ger goda förutsättningar för att ge nyanlända en bra start i Sverige. ABF skapar mötesplatser där människor med olika bakgrund ges möjlighet till nya möten där kunskap och kultur står i centrum. Så kan kortsiktiga utmaningar i flyktingmottagandet hanteras samtidigt som de långsiktiga fördelarna för människor och samhälle tillvaratas.



## Stärk folkrörelserna

**ABF väljer folkbildnings- och folkrörelsevägen.** Vi människor lär så länge vi lever, men folkrörelser lever bara så länge de lär. En gång idéburna rörelser är inte med automatik idébärande in i framtiden.

Många små och stora organisationer är intresserade av att vitaliseras som just en rörelse med närvaro i människors vardag, och inte bara som en organisation. ABF ska vara en kunnig organisatorisk och pedagogisk resurs för befintliga och blivande medlems- och samarbetsorganisationer.

Folkrörelser och folkbildning var, när den svenska demokratin växte fram, tydliga bärare av medborgarskapet. Folkrörelser och deras studieförbund gav röst åt folkliga opinioner och krav. Ett starkt och generellt samhällsstöd från stat, kommuner och landsting blev en del av landets modell för demokrati. Ett informellt ”samhällskontrakt” för en samtals- och deltagande demokrati växte fram. Detta ”demokrati-kontrakt” utmanas när en växande del av samhällsstödet kombineras med detaljstyrande villkor om hur pengarna ska användas.

ABF ska arbeta för en politik som uthålligt står upp för folkbildning och folkrörelser som självständiga demokratibärare. ABF värnar ett samhällsstöd utan detaljstyrning. Huvudlinjen ska vara ett långsiktigt och generellt folkbildnings- och folkrörelsestöd.

Människors engagemang tar nya vägar och former. Forskning visar att det ideella engagemanget i vårt land är omfattande och över tid stabilt, även om aktiviteten varierar mellan organisationer. Aktivism i digitala kanaler har blivit en naturlig del av traditionellt föreningsarbete. Det finns även ett tydligt samband mellan ideellt arbete och deltagande i folkbildning. Det ena förstärker det andra.

Många vill kunna vara aktiva i korta perioder och enskilda frågor. Folkrörelser står här inför en dubbel utmaning. Den ena handlar om organisationens förmåga att fånga upp engagemang och att vara mer öppen för spontan och tillfällig aktivism. Den andra är att omsätta kortsiktigt engagemang till en långsiktig delaktighet. ABF ska visa respekt för, och fungera som möjliggörare för, även mer tillfälliga samhälls-engagemang.

Folkrörelser förtjänar en förenings- och ledarutveckling utifrån sina egna värderingar och förutsättningar. Folkbildningens idéer och metoder passar väl för att stödja arbetet med studier och kultur för medlemmar och sympatisörer, föreningsdemokrati och ett idébärande ledarskap. ABF är ett nav för nätverk för aktiva med olika roller i medlems- och samarbetsorganisationer. Vi i ABF ska erbjuda vår kompetens med respekt för varje organisations särart.



## Utveckla demokratin

**ABF bygger nya broar in i demokratin.** ABF har tillsammans med medlems- och samarbetsföreningar ett ansvar för att ge medlemmar i föreningsliv och samhälle kunskaper och redskap för att förstå och påverka. All ABF-verksamhet ska uppmuntra förenings- och samhällsengagemang.

ABF ska vara ett demokratins öppna vardagsrum. En arena där samhällsintresserade och engagerade medborgare, grupper, rörelser, partier och politiker kan möta varandra i dialog och lärande. En mötesplats mellan redan organiserat och spontant samhällsengagemang.

För att demokratin ska vara verklig i praktiken behövs en politik som gör människors vardag mer jämlik. Vanmakt i arbetsliv och vardag följs av vanmakt i politiken. Politikens inriktning betyder mycket mer för att demokratisera demokratin än justeringar i demokratins former. Därför uppmuntrar ABF diskussioner som sätter fingret på demokratiarbetets stora utmaning – samhällets sociala, ekonomiska och kulturella klyftor.

ABF ska stärka närvaron där vanmakt växer. Valdeltagandet är lägst i områden där klyftorna är som störst. Det är där som inkomsterna är lägre, arbetslösheten högre, utbildningen kortare och hälsan sämre. Politiska partier har en svagare lokal förankring än tidigare, liksom flera traditionella folkrörelser. För att ”mellanvalsdemokratin” ska fungera behövs mötesplatser och ett lokalt förankrat folkbildnings- och folkrörelsearbete med aktörer som inspirerar och mobiliserar.

Det nya medielandskapet gör ABFs demokratiarbete än mer viktigt. Nyhetsläsandet sjunker i stora grupper. Granskande journalistik ersätts idag allt mer av kommunikationsstrategier och opinionsbildning. Många fler journalister är anställda i företag, kommuner och organisationer än i traditionella medier. Betydelsen av en oberoende och stark public service växer.

Sociala medier har vidgat det offentliga samtalet, gett plats för många perspektiv och blivit en väg för att bilda opinion. Samtidigt ser vi hur enkelt samtalsklimatet kan förgiftas av fördomsfullhet, respektlöshet och avsaknad av källkritik. ABF ska folkbilda för en mer jämlik användning av möjligheter till lärande och påverkan med hjälp av internet.

ABF är en mötesplats i samhällsdebatten som ger plats för samtal och lärande med utrymme för kritiska perspektiv och fördjupning.

”Makten över tanken” är en av vår tids demokratiska utmaningar. ABF har en viktig uppgift i vad som kan ses som en kamp om hur världen ska beskrivas och om vilka värderingar som ska präglade samhällsutvecklingen.

ABF ska vara ett pedagogiskt stöd för att demokratisera arbetslivets villkor. En av de viktigaste nycklarna till ett gott arbetsliv är inflytandet över den egna arbetssituationen. Med en förändrad och lärande arbetsorganisation kan de kunskaper som växer ur arbetet förvaltas och utvecklas.

## Välj solidaritet och hållbarhet

**ABFs folkbildningsarbete förenar** lokala vardagsfrågor och globala utmaningar. Vi ska mobilisera människors kunskaper, kraft och medskapande för hållbar och jämlik utveckling, fred och solidaritet. ABF deltar i demokrati- och folkbildningsprojekt och samarbetar med folkbildningsvänner i hela vår värld.

Klimatkrisen visar tydligt att mänskligheten inte kan överleva utan att respektera planetens gränser. Många människor är hårt drabbade av ett klimat som gått ur led, med torka, översvämningar och extremt väder. Folkbildningen har en strategisk betydelse för att möjliggöra en hållbar samhällsutveckling.

Om samhälle och politiker ska hantera långsiktiga frågor som klimathot krävs demokratiska processer med längre tidsperspektiv än fyraåriga mandatperioder. En rättvis omställning är samtidigt ett demokratiarbete.

Begreppet hållbar utveckling står för en nödvändig balans mellan ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Jordens resurser är ändliga och ojämnt fördelade. Det behövs en helhetssyn som ger ekologisk och social hållbarhet samma tyngd som ekonomiska argument. Även ekonomisk tillväxt ska vara hållbar, och får inte ske till priset av ett segregerat och ojämnt samhälle eller en förstörd miljö. Dagens behov ska tillgodoses utan att kommande generationers möjligheter äventyras.

ABF anser att demokratin ska vara överordnad marknaden. Vi lever i en globaliserad värld där marknader, länder, företag, organisationer, medier, vetenskap och kultur blivit sammanflätade. Mycket makt har förskjutits till finansiella globala marknader och multinationella företag, på bekostnad av nationella demokratier samt mänskliga och fackliga rättigheter.

Det behövs kunskaper för att förstå vad som skapat och skapar förtryck och exploatering. Vi behöver lära mer om också det globala klassamhället, och även om vårt eget lands och andra västländers koloniala och efterkoloniala historia.

En av vår tids stora utmaningar är att demokratisera globaliseringen och globalisera demokratin. En globalisering underifrån behövs, med demokratiska krafter som utmanar den företagsledda globaliseringen. ABF är en del av en global rättvise- och demokrati rörelse som tillsammans med fackföreningar, grupper och rörelser vill medverka till att göra en annan värld möjlig.



# Ett idébärande ABF – förutsättningar för att lyckas

**ABF är ett idébärande studieförbund** som ska engagera hela organisationen i samtal om folkbildningens och folkrörelsernas utmaningar.

Idéprogrammet är vår ideologiska kompass i vardagen, en grund för diskussioner, studier, verksamhetsplanering och folkbildning om folkbildning. Idéprogrammet är, tillsammans med våra andra styrdokument, en plattform för vägval och prioriteringar såväl i den utåtriktade verksamheten som i det interna utvecklingsarbetet.

ABF är en bred folkrörelseförankrad folkbildningsorganisation och en självständig demokratibärare. Vi är ingen allmän utbildningsanordnare på en marknad. Om folkrörelser och folkbildning försvagas så betyder det att vi lämnar över till andra intressen och värderingar att peka ut riktning för samhällsutvecklingen.

Folkbildning som är på riktigt kan inte fjärrstyras. Folkbildningens natur är att den sker i personliga möten. ABF ska vara närvarande i hela landet.

ABF ska finnas i människors vardag, i lokalsamhället, i föreningsverksamheter och i fackligt arbete – nära där människor bor och verkar.

ABF stärker och breddar medlemskapet. ABF välkomnar även nya röster som ännu inte gjort sig hörda. ABF är en föreningarnas förening med en växande mångfald av medlems- och samarbetsorganisationer. Vi är en resurs för organisationer som vill utveckla sin verksamhet och medlemsdemokrati.

ABF utvecklar representativiteten och delaktigheten i det interna arbetet. ABF ska i styrelser och bland medarbetare spegla bredden och mångfalden i ABF-familjen och folkbildningsverksamheten. Det betyder också att vi måste synliggöra de öppna och dolda normer som finns i alla organisationer, även vår.

ABF prövar nya vägar för både cirkelledare och deltagare att påverka sitt studieförbund. Pedagogiska ledare och kulturarbetare i ABFs medlems- och samarbetsorganisationer, i fria grupper, på det öppna torget och i olika samarbetsprojekt har en nyckelroll i ABFs utvecklingsarbete.

ABF använder sociala medier som en förlängning av den analoga världen. Med digitala verktyg gör vi det möjligt för flera att bli delaktiga i ABFs inre processer. För ABF är sociala medier en mötesplats för folkbildning, påverkan, mobilisering och förändringsarbete.

ABF ska bli bättre som lärande organisation. En medvetet lärande organisation lär av sina erfarenheter. Vi är öppna för att pröva nytt, lyssna på varandra och våra kärleksfulla kritiker. ABF ska också utveckla sina relationer och sin samverkan med närstående folkhögskolor och tankesmedjor samt nätverk för forskning om folkrörelser, folkbildning och samhällsutveckling.





